

Приватний заклад вищої освіти
Одеський технологічний університет «ШАГ»
Кафедра інформаційних технологій та фундаментальної підготовки

Випускна кваліфікаційна робота бакалавра

**«СИСТЕМА УЗГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ НАДАВАЧІВ ТА
СПОЖИВАЧІВ ПОСЛУГ»**

на здобуття бакалаврського рівня вищої освіти
зі спеціальності «122 Комп'ютерні науки»

Виконавці проєкту

№	П.І.Б.	Група
1	Клементьев Д. С.	КН-П-202
2	Луцевич Д. А.	КН-П-202
3	Гринченко Н. С.	КН-П-202
4	Радовська Н. Г.	КН-Д-201

Автор звіту

_____ Луцевич Даніїл Олександрович

АНОТАЦІЯ

УДК 004.9

ЛІК-56

Луцевич Д. О. Система узгодження взаємодії надавачів та споживачів послуг: Автореферат випускної кваліфікаційної роботи на здобуття бакалаврського рівня вищої освіти зі спеціальності «122 Комп'ютерні науки». - Одеса: ОТУШ, 2024 - 13 с.

Робота присвячена дослідженням, розвиненню та впровадженню інформаційної системи, головним призначенням якої є узгодження взаємодії надавачів та споживачів послуг. Додаткові функції системи включають реєстрацію, авторизацію та автентифікацію, засоби створення оголошень, персональний кабінет, пошуковий механізм.

Актуальність роботи визначається тим, що в сучасній ситуації цифрового світу необхідно оптимізувати процеси взаємодії між постачальниками послуг і споживачами. Важливість цього завдання зростає в зв'язку зі збільшенням кількості онлайн-сервісів, що пропонують різні послуги, і вимог до швидкого і зручного доступу до цих сервісів. Крім того, актуальність даного дослідження посилюється необхідністю інтеграції безпечних методів обробки і зберігання персональних даних користувачів. Це особливо важливо в контексті нових законодавчих вимог до захисту персональних даних.

Метою цього дослідження є інформаційна система, що забезпечує узгодження взаємодії надавачів та споживачів послуг. Предметом дослідження цієї системи виступає оптимізація процесів взаємодії користувачів системи, зокрема, пошукові алгоритми.

Призначення даного дослідження є розробка та впровадження інформаційних систем, що забезпечують ефективну взаємодію між постачальниками послуг та споживачами з урахуванням аспектів безпеки та зручності використання.

Задачі дослідження включають:

- Провести аналіз існуючих інформаційних систем для узгодження взаємодії надавачів та споживачів послуг, визначити їхні переваги та недоліки.
- Розробити програмний комплекс, що включає засоби реєстрації, авторизації, автентифікації, створення оголошень, персональний кабінет та пошуковий механізм.
- Провести тестування розробленої системи у різних умовах для оцінки її ефективності та надійності.
- Впровадити механізми захисту даних для забезпечення безпеки персональних даних користувачів.

Проведені випробування серверної частини були спрямовані на перевірку коректності роботи всіх ключових функцій системи, а саме: реєстрації, авторизації, редагування користувачів, створення та управління оголошеннями, а також завантаження зображень. Випробування здійснювалися за допомогою таких інструментів:

- Swagger UI: Використовувався для інтерактивного тестування кінцевих точок API, дозволяючи виконувати запити та переглядати відповіді сервера у реальному часі.
- Postman: Використовувався для детального тестування HTTP-запитів, включаючи налаштування параметрів запитів та аналіз отриманих відповідей.
- Azure Web App: Платформа, на якій було розгорнуто та протестовано серверну частину API.

Для вирішення поставленого завдання були використані методи когнітивного аналізу, композиції та програмної інженерії. Були проведені огляди та аналіз нормативних та технічних документів.

В результаті дослідження була розроблена інформаційна система, що дозволяє ефективно координувати взаємодію між постачальником послуги і споживачем. Система забезпечує надійну реєстрацію та автентифікацію користувачів, а також безпечне зберігання персональних даних. Проведені випробування показали високу ефективність і надійність розробленої системи.

Робота містить 8 посилань на друковані та електронні джерела інформації. Розроблена інформаційна система має значний потенціал для застосування у різних галузях цифрової економіки, сприяючи підвищенню ефективності та зручності надання та отримання послуг.

ЗМІСТ

ВСТУП _____	4
Технічне завдання до проекту _____	5
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика системи _____	8
РОЗДІЛ 2. Реалізація клієнтської частини _____	9
РОЗДІЛ 3. Результати випробувань _____	15
ВИСНОВКИ _____	19
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ _____	20

ВСТУП

За результатами всеукраїнського опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології у 2023 році на замовлення Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні за підтримки Швеції та у партнерстві з Міністерством цифрової трансформації України, кількість українців, які щоденно користуються інтернетом, протягом року зросла з 72% до 80%. З 2021 року цей показник збільшився на понад 10%. Державними електронними послугами користувалися 64% респондентів, а серед найпопулярніших ресурсів — портал та застосунок "Дія", якими користувалися 51% українців станом на початок жовтня 2023 року. Майже 80% користувачів оцінюють свій досвід користування державними електронними послугами як позитивний. Це свідчить про зростання рівня цифрової грамотності та задоволеність громадян електронними послугами [1]. Тому важливо, особливо у воєнний час, охопити всі сфери діяльності людей у цифрову екосистему, де люди зможуть віддалено отримувати та ділитися своїми послугами.

Питома вага кіберзагроз зростає і ця тенденція в міру розвитку інформаційних технологій та їх конвергенції з технологіями штучного інтелекту в найближче десятиліття посилюватиметься. Зростання такого впливу на функціонування структур управління як національних, так і транснаціональних формує нову безпекову ситуацію. Між світовими центрами сили відбувається поділ сфер впливу у кіберпросторі, посилюється їх прагнення за рахунок такого поділу забезпечити реалізацію власних геополітичних інтересів. [3]. Це вимагає подальших досліджень і розробок у цій сфері та підкреслює потребу впровадження сучасних засобів захисту інформації. Для забезпечення належного рівня кібербезпеки необхідно розробляти комплексні стратегії, що включають технічні, організаційні, правові та освітні заходи.

У цій роботі розглянуто популярну систему взаємодії користувачів, яка включає розміщення пропозицій від одних користувачів та пошук відповідних пропозицій іншими. При цьому враховуються різні фільтри, такі як геолокація обох користувачів.

Відповідно до функціональних вимог більшості цих інформаційних систем вони повинні забезпечувати можливість зберігання історії транзакцій, пошуку пропозицій, фіксації факту прийняття або відхилення. Перспективним є впровадження методів оплати. Це вимагає наявності заходів авторизації та автентифікації та захисту персональних даних від несанкціонованого доступу інших користувачів.

Детальне технічне завдання проєкту представлено далі. У рамках цього звіту розглядається клієнтська частина, що являє собою веб-додаток або мобільний додаток. Звіт складається з трьох розділів, у яких описується загальна характеристика системи, деталі створення клієнтської частини та результати її розгортання і тестування. Висновки відображають досягнуті результати в рамках цієї частини проєкту, а загальний висновок є сукупністю звітів усіх учасників проєкту.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ ДО ПРОЄКТУ

Загальний опис.

Програмне забезпечення (ПЗ) розроблено з метою створення системи, яка налагоджує та спрощує взаємодію користувачів з різними ролями (клієнт і виконавець). Програмне забезпечення повинно працювати на різних пристроях (смартфони, планшети, комп'ютери), щоб користувачі мали можливість зручно взаємодіяти з системою у будь-який час та з будь-якого місця. Це забезпечує зручність та гнучкість у використанні послуг,

Призначення:

Система орієнтована на забезпечення ефективної взаємодії між користувачами різних ролей (клієнт і виконавець), створення зручного середовища для обміну інформацією між користувачами та надання можливості вибору (клієнти вибирають виконавця, а виконавці - клієнта).

Вимоги до функціоналу:

Аутентифікація користувачів.

Для використання всієї функціональності ПЗ вимагається аутентифікація користувача. Для реєстрації користувач повинен вказати свою електронну пошту, ім'я (для відображення його даних профілю у інших користувачів / звернення до нього) та придумати пароль (є можливість подальшого додавання реєстрації за допомогою сторонніх сервісів - Google, Apple тощо). Після реєстрації користувач повинен підтвердити свою електронну адресу шляхом введення коду / переходу за посиланням з листа, надісланого йому на пошту після реєстрації. Також під час реєстрації вказується роль користувача (клієнт / виконавець).

Для входу в обліковий запис використовується електронна пошта та пароль.

Особистий кабінет

Особистий кабінет користувача містить інформацію про користувача, його історію замовлень. Користувач може редагувати свої дані та змінювати аватар. Також доступна можливість вийти з облікового запису. Залежно від ролі, надаються наступні можливості:

Для клієнта:

Збереження улюбленців: клієнт може зберегти кілька своїх домашніх тварин.

Додавання оголошення - користувач розміщує пропозицію щодо послуги для пошуку виконавця.

Для виконавця:

Додавання резюме: виконавець може додати кілька резюме з різними категоріями послуг та категоріями тварин.

Додавання пропозиції в "збережені": виконавець може додати декілька пропозицій та переглянути їх пізніше.

Ці функціональності дозволяють користувачам управляти своїми профілями відповідно до їхніх ролей.

Пошук пропозиції

Ця функціональність забезпечує пошук актуальних пропозицій для виконавця і включає наступні можливості:

Перегляд стрічки пропозицій. Виконавець може переглядати список актуальних пропозицій у вигляді карток з основною інформацією: назва, короткий опис, тип та інше.

Можливість фільтрації і сортування. Виконавець може фільтрувати пропозиції за категорією послуги, категорією тварини та іншими критеріями. Також є можливість сортування за датою, популярністю тощо.

Пошук пропозицій. Виконавець може знайти конкретну пропозицію за ключовими словами, назвою тощо.

Детальний перегляд пропозиції. При натисканні на картку пропозиції з ленти відкривається її детальний огляд з усією інформацією, наданою замовником.

Взаємодія з пропозицією. Виконавець може відгукнутися на пропозицію, зв'язатися з клієнтом для уточнення деталей, а також додати її до збережених.

Пошук виконавця за їхніми резюме

Ця функціональність забезпечує зручний і ефективний процес пошуку виконавців відповідно до вимог клієнта і включає наступні можливості:

Перегляд ленти резюме виконавців: Клієнт може переглянути список резюме, що були опубліковані виконавцями, у вигляді карток.

Можливість фільтрації і сортування: У клієнта є можливість фільтрувати резюме за категорією послуги, категорією тварини та іншими критеріями. Також доступна можливість сортування за рейтингом, популярністю тощо.

Детальний перегляд резюме: При натисканні на картку резюме відкривається їхнє детальне відображення з усією інформацією, яку вказав виконавець.

Взаємодія з виконавцем: Клієнт може відгукнутися на резюме, зв'язатися з користувачем для обговорення деталей і умов співпраці.

Архітектура та технології:

Програмне забезпечення розроблено за клієнт-серверною архітектурою. Завдяки цьому забезпечується горизонтальне і вертикальне масштабування, розподіл обчислювальних ресурсів (зниження навантаження на клієнтські пристрої, ефективне використання ресурсів сервера), централізоване управління даними (всі дані зберігаються на сервері), гнучкість при розробці і підтримці ПЗ (клієнт і сервер можуть бути розроблені і оновлені незалежно один від одного). Основні компоненти системи включають в себе backend, frontend (веб-додаток, мобільний додаток).

Backend

Серверна частина проекту побудована на основі Azure Web App та ASP.NET Core. Дані зберігаються в CosmosDB, що забезпечує високу продуктивність та масштабованість бази даних. Для зручного тестування та документування API використовується Swagger UI.

Основні технічні деталі:

- Azure Web App: Використовується для хостингу серверної частини додатку, забезпечуючи безперебійну роботу і масштабованість.
- ASP.NET Core: Основний фреймворк для розробки бекенду, що забезпечує високу продуктивність та підтримку сучасних стандартів.
- CosmosDB: Документо-орієнтована база даних, яка забезпечує масштабованість та високу доступність даних.
- Swagger UI: Інструмент для документування API, що дозволяє легко тестувати та взаємодіяти з різними кінцевими точками API.
- API: Розроблено набір RESTful API для взаємодії з фронтендом та мобільним додатком. Всі дані передаються у форматі JSON.

Frontend

Включає в себе веб сайт і мобільний додаток, які призначені для взаємодії користувачів із системою.

Веб Сайт

Веб інтерфейс замовника та виконавця який доступен з будь якого браузера. Надає користувачам зручний інтерфейс для створення резюме та пропозицій, редагування особистих даних та відгуків на пропозиції. Веб сайт розроблений на основі NextJs та компонентів shadcn/ui, tailwind використаний для стилізації.

Мобільний додаток

Це інтерфейс користувача, завдяки якому можна взаємодіяти із системою (переглядати і управляти пропозиціями, шукати виконавців та працювати з профілем користувача). Мобільний додаток взаємодіє з бекендом через API. Для розробки використовується кросплатформне рішення (фреймворк React Native з використанням Expo).

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ

Відповідно до технічного завдання (ТЗ), система була спроектована з використанням клієнт-серверної архітектури. Система включає наступні архітектурні компоненти:

- «Mockup»
- «Backend»
- «Frontend»

Частина «Mockup» являє собою набір моделей та описів поведінки користувачів. Модель відображає інтерфейси взаємодії користувачів різного типу з інформаційною системою, траєкторії їхніх рухів та переходів між різними інтерфейсами. При створенні інтерфейсів застосовано принципи розумної навігації, включно з підходами UI/UX, висновками колористики та ергономіки. Частина розміщена на платформі Figma:

<https://www.figma.com/design/KRhpRsAPICoDGu8IJHkUjy/%D0%94%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC?node-id=0-1&t=iQUc0cKH063YVKH3-1>

Частина «Backend» реалізована як централізований вузол збереження та обробки даних, які створюються та модифікуються протягом життєвого циклу інформаційної системи. Ця частина включає базу даних проекту та програмний інтерфейс (API) доступу до основних її функцій, таких як керування контентом, авторизація, узгодження профілів користувачів та керування оголошеннями. Сервер API доступний за посиланням: <https://shelterbackapi.azurewebsites.net/swagger/>.

Частина «Backend» виконана на основі програмного забезпечення .NET C#, з використанням баз даних CosmosDB та AzureDB. Додатково використано бібліотеку Newtonsoft JSON для роботи з JSON-даними.

Клієнтська частина системи «Frontend» призначена для надання користувачеві доступу до функцій системи через візуальний інтерфейс. Вона також забезпечує збереження локальних даних для можливості часткового використання системи без підключення до мережі (offline). У разі наявності в пристрої користувача модулів визначення локації, клієнтська частина передбачає функції отримання та обробки сигналів локації. Вихідні коди та ресурси цієї частини розміщені на платформі GitHub. Деплой фронтенду доступний за посиланням <https://shelter-silk.vercel.app/>.

Для покращення безпеки, з урахуванням частого підключення мобільних пристроїв до незахищених мереж передачі даних, інформаційний обмін між частинами «Backend» та «Frontend» захищений шифруванням за допомогою сучасного криптоалгоритму SHA-256. Це забезпечує безпеку системи в відкритих мережах та спрощує задачі автентифікації та доступу до контенту з обмеженим доступом. Важливо зазначити, що алгоритм SHA-256 широко

використовується в галузі криптовалют, де безпека даних є критично важливою. Наприклад, біткоїн та інші криптовалюти використовують SHA-256 для забезпечення цілісності та безпеки транзакцій [4]. Слід зазначити, що алгоритм SHA-256 є найпоширенішим у різних сферах цифрових технологій [5].

РОЗДІЛ 2 РЕАЛІЗАЦІЯ КЛІЄНТСЬКОЇ ЧАСТИНИ

Клієнтська веб частина зроблена за допомогою таких технологій:

Typescript - типізація моделей, функцій та даних з бекенду

NextJs - мета фреймворк в основі якого компоненти. Обраний через можливість створювати веб застосунки з SSR (server side rendering). Один з небагатьох фреймворків які використовують SSR

Tailwindcss - бібліотека стилів використана для модифікації стилю існуючих компонентів та створення нових кастомних

Shadcn/ui - бібліотека компонентів. Особливість цієї бібліотеки в методі її розповсюдження. На відміну від інших бібліотек та фреймворків які використані у проекті, цю бібліотеку не можна встановити через звичайний npm. Ідея в тому щоб кожен хто користується shadcn/ui компонентами копіював їх ісходний код напряму у себе в проект та змінював компоненти за своїми потребами.

I18n-next - бібліотека для мульти мовності, за допомогою цієї бібліотеки перекладені статичний текст, наприклад текст на кнопках, повідомленнях про помилки і т.д.

Для деплою веб версії був використаний Vercel. Цей хостинг дуже зручний для проектів які написані на NextJs

Я вирішив не використовувати state менеджери (Redux, Mobx). На мою думку вони занадто важкі. В мене були потреби зберігати тільки інформацію про користувача, jwt токен та refresh токен. Мені було достатньо зручно для цього використовувати localStorage.

Для отримання даних з бекенду я використав swr. Це хук також від vercel.

Директорія "app" замінює традиційний каталог "pages", який використовувався для створення сторінок та маршрутів у Next.js. У цій новій структурі кожен файл і папка в "app" представляють собою

окремий маршрут. Файл з назвою "page.js" (або "page.tsx") всередині папки відповідає за рендеринг компонента для цього маршруту. Можна створити файл "layout.js" у будь-якому каталозі, щоб задати загальний макет для всіх сторінок у цьому каталозі. Це дозволяє створювати вкладені макети. Каталог "[id]" створить динамічний маршрут "[/id]", який може обробляти запити на таких маршрутах, як "/1", "/2", і т. д.

РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ВИПРОБУВАНЬ

Результатом компіляції програмного коду клієнтської частини є застосунок який можна назвати серверним так як це не просто html файл з підключеним js та css а повноцінний сервер який рендерить та віддає html, js, css готовий для виконання в браузері.

Випробування клієнтської частини проводилося з метою перевірки коректності реалізації основних функцій, таких як реєстрація, авторизація, створення та управління оголошеннями, а також завантаження зображень.

wing

Створіть резюме щоб допомогти улюбленцям

За кілька хвилин ми допоможемо вам створити вражаюче резюме та зробити перший крок до вакансії вашої мрії.

Доглядач Власник

Ім'я

Email

Пароль

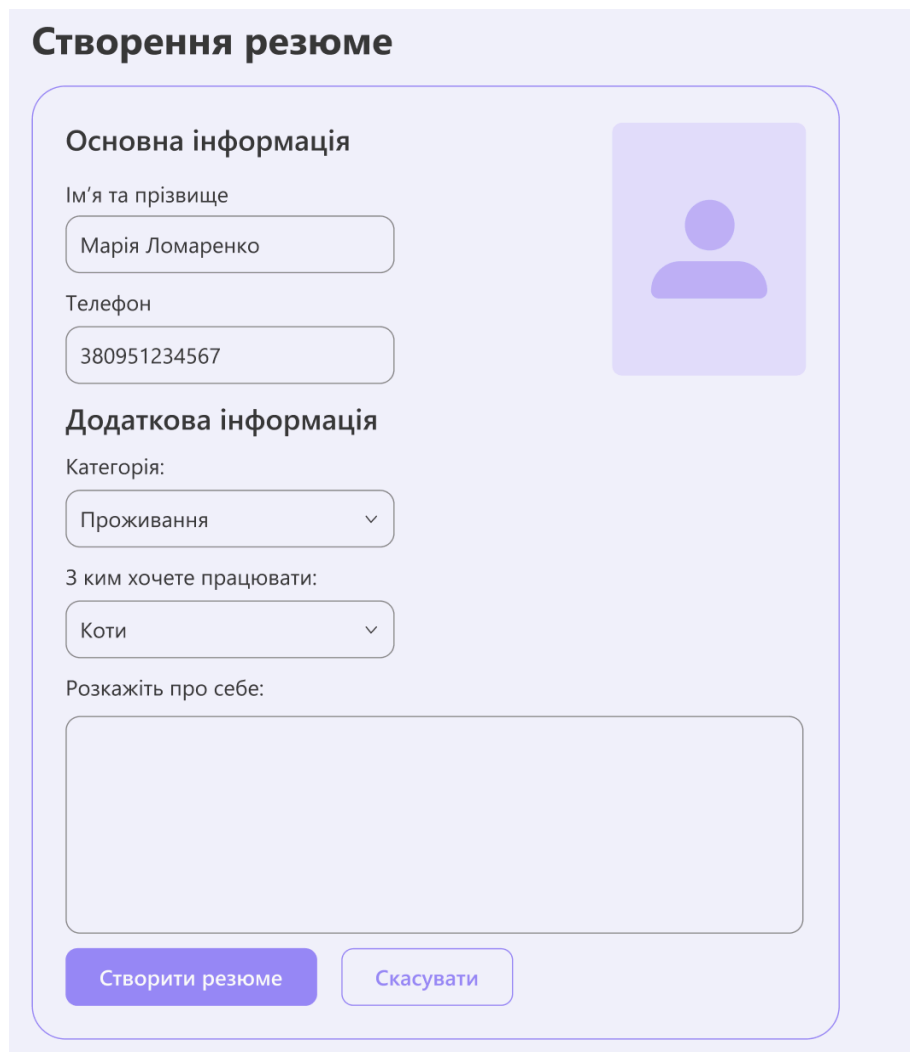
Підтвердження паролю

Зареєструватися

Рисунок.1

Реєстрація та авторизація користувачів

Початок роботи нового користувача з системою починається з реєстрації. Під час реєстрації користувач надає основні дані, такі як ім'я, електронну пошту та пароль. Ці дані перевіряються на коректність, хешуються та зберігаються у базі даних. Авторизація здійснюється за допомогою JWT tokenів, що генеруються під час успішного входу користувача та зберігається в localStorage.

Створення резюме

Основна інформація

Ім'я та прізвище

Телефон

Додаткова інформація

Категорія:

З ким хочете працювати:

Розкажіть про себе:

Рисунок.2

Створення та управління резюме

Користувачі системи можуть створювати оголошення, вказуючи основні деталі, такі як назва, опис, ціна, категорія та місто. Оголошення можуть редагуватися або видалятися автором.

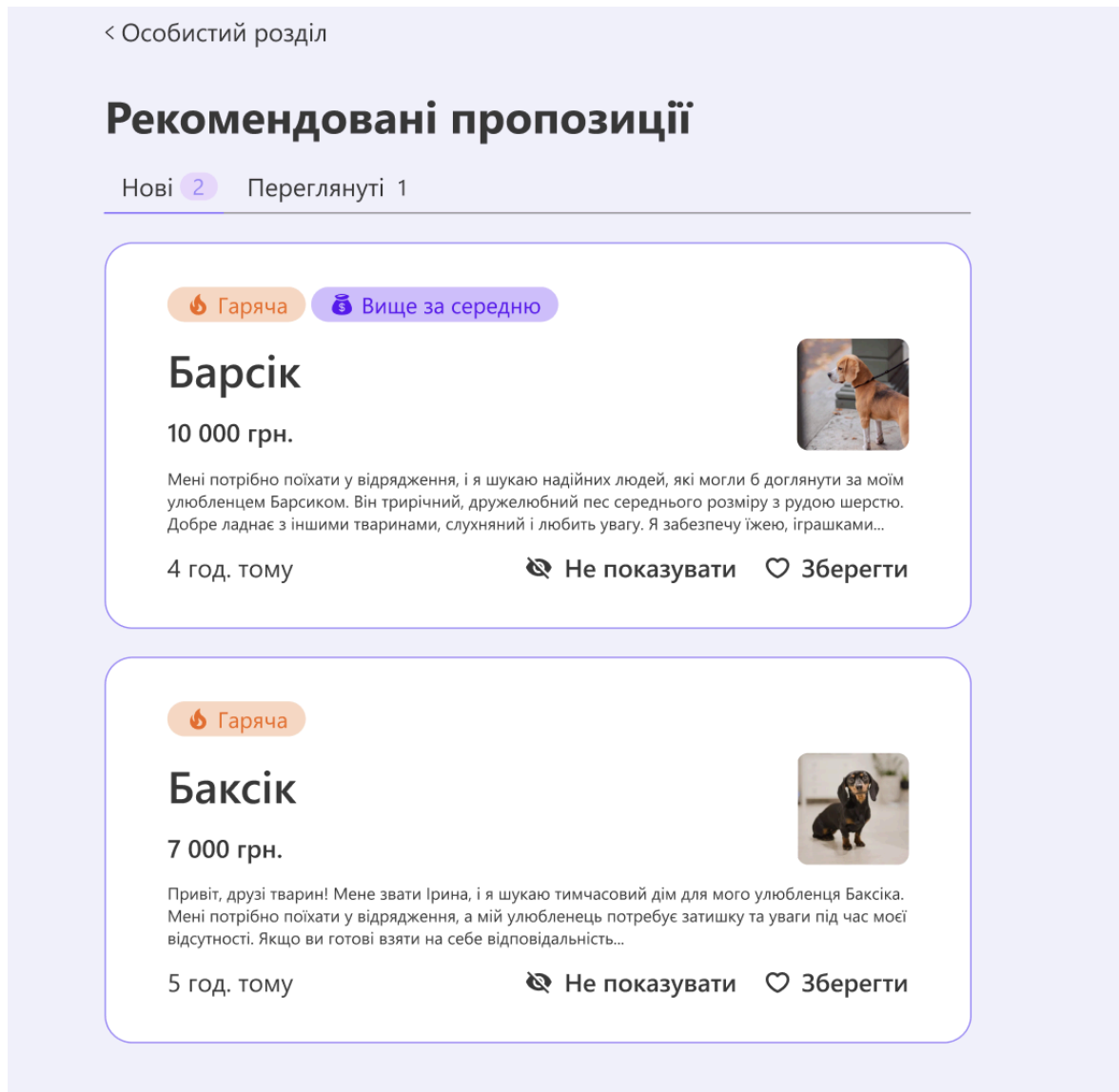

Рисунок. 3 - Управління пропозиціями

Загальна функціональність системи

Після успішної авторизації користувач отримує доступ до особистого кабінету, де може переглядати та редагувати свої персональні дані, переглядати статус своїх оголошень.

ВИСНОВКИ

Проведено аналіз існуючих інформаційних систем для узгодження взаємодії надавачів та споживачів послуг, виявлено їхні переваги та недоліки. Основним результатом цього аналізу стало визначення ключових вимог до системи, яка повинна забезпечувати ефективну взаємодію між постачальниками послуг та споживачами з урахуванням аспектів безпеки та зручності використання.

Розроблено програмний комплекс, який включає в себе засоби реєстрації, авторизації та автентифікації користувачів, створення та управління пропозиціями надавачів та споживачів послуг, персональний кабінет, а також пошуковий механізм. Особлива увага приділялася забезпеченню безпеки персональних даних користувачів, включаючи шифрування даних та впровадження механізмів підтвердження особистості.

Систему було випробувано у різних умовах для оцінки її ефективності та надійності. Випробування проводилося з використанням Swagger UI для інтерактивного тестування кінцевих точок API, Postman для детального тестування HTTP-запитів, а також Azure Web App для розгортання та тестування серверної частини. Результати тестування підтвердили високу ефективність та надійність розробленої системи.

Впроваджено механізми захисту даних, які забезпечують безпечне зберігання та передачу персональної інформації користувачів. Це включає використання алгоритмів шифрування для захисту даних при їх передачі між клієнтською та серверною частинами системи.

Розроблена інформаційна система дозволяє ефективно координувати взаємодію між постачальниками послуг та споживачами, забезпечуючи надійну реєстрацію та автентифікацію користувачів, безпечне зберігання персональних даних, а також зручний та швидкий доступ до необхідних сервісів. Система має значний потенціал для застосування у різних галузях цифрової економіки, сприяючи підвищенню ефективності та зручності надання та отримання послуг.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. “Українці стали частіше користуватися інтернетом, 80% – онлайн щодня: соціопитування” // United Nations Development Programme URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/ukrayintsi-staly-chastishe-korystuvatysya-internetom-80-onlayn-shchodnya-sotsopytuvannya>
2. Лященко А. А. Особливості реалізації стандартів доступу до баз геопросторових даних в середовищі універсальних СКБД. // Геоінформаційні технології у територіальному управлінні: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2015. с. 17-21 URL: http://www.oridu.odessa.ua/7/7/Book_new_2.pdf
3. Стратегія кібербезпеки України. Указ Президента України від 14 травня 2021 року // Урядовий кур'єр від 28.08.2021 — № 165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021/print>
4. Shadcn - <https://ui.shadcn.com/>
5. TailwindCss - <https://tailwindcss.com/>
6. NextJs - <https://nextjs.org/>
7. Swagger UI Documentation URL: <https://swagger.io/docs/>
8. Vercel - <https://vercel.com/>